UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)

3 päivänä joulukuuta 2009 *

Asiassa C-475/08,

jossa on kyse EY 226 artiklaan perustuvasta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevasta kanteesta, joka on nostettu 5.11.2008,

Euroopan komissio, asiamiehinään M. Patakia ja B. Schima, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Belgian kuningaskunta, asiamiehenään C. Pochet, avustajinaan avocat J. Scalais ja avocat O. Vanhulst,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: neljännen jaoston puheenjohtaja J.-C. Bonichot, joka hoitaa kuudennen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit C. Toader (esittelevä tuomari) ja P. Kūris,

julkisasiamies: V. Trstenjak,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan komissio on vaatinut kanteellaan, että unionin tuomioistuin toteaa, että Belgian kuningaskunta ei ole noudattanut maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 98/30/EY kumoamisesta 26.6.2003 annetun

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/55/EY (EUVL L 176, s. 57; jäljempänä direktiivi) mukaisia velvoitteitaan, koska

– se ei ole suorittanut verkonhaltijoiden nimeämistä direktiivin 7 artiklassa edellytetyllä tavalla

– se on direktiivin 18 artiklan, luettuna yhdessä sen 25 artiklan 2 kohdan kanssa, vastaisesti säätänyt paitsi kolmannen säännellystä pääsystä verkkoon myös neuvotteluihin perustuvasta pääsystä siihen ja koska

– se ei ole pannut täytäntöön direktiivin 22 artiklan 3 kohdan d ja e alakohtaa ja 4 kohtaa.

2 Komissio on unionin tuomioistuimen kirjaamoon 31.3.2009 toimittamallaan kirjeellä luopunut toisesta kanneperusteestaan, koska Belgian kuningaskunta on vastineessaan todennut, että se oli kumonnut kansallisen säännöksen, joka mahdollisti kolmansien neuvotteluihin perustuvan pääsyn siirtoverkkoon sekä varastojen ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten käytön.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Direktiivi

3 Direktiivin 7 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on nimettävä tai vaadittava, että siirtoverkkoja, varastoja tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksia omistavat maakaasualan yritykset nimeävät jäsenvaltioiden määrittelemäksi ajaksi tehokkuuden ja taloudellisen tasapainon huomioon ottaen yhden tai useamman verkonhaltijan. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että siirtoverkonhaltijat sekä varastointilaitteistojen ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen haltijat toimivat 8–10 artiklan mukaisesti.”

4 Direktiivin 11 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on nimettävä tai vaadittava yrityksiä, jotka omistavat jakeluverkkoja tai vastaavat niistä, nimeämään yksi tai useampi jakeluverkonhaltija jäsenvaltioiden määrittelemäksi ajaksi ottaen huomioon tehokkuuteen ja talouden tasopainoon liittyvät näkökohdat, ja varmistettava, että kyseiset verkonhaltijat toimivat 12–14 artiklan mukaisesti.”

5 Direktiivin 22 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Merkittävän uuden kaasuinfrastruktuurin eli jäsenvaltioiden välisten yhdysputkien, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten ja varastojen osalta voidaan pyynnöstä myöntää vapautus 18 artiklan, 19 artiklan, 20 artiklan [verkkoon pääsyä, varastojen käyttöoikeutta ja tuotantovaiheen putkistojen käyttöoikeutta koskevista] ja 25 artiklan 2, 3 ja 4 kohdan [sääntelyviranomaisia koskevista] säännöksistä seuraavilla edellytyksillä:

– –

3. – –

– –

d) vapautusta koskeva päätös – – on perusteltava asianmukaisesti ja julkaistava

e) jos kyseessä on jäsenvaltioiden välinen yhdysputki, muita asianomaisia jäsenvaltioita ja sääntelyviranomaisia on kuultava ennen kuin vapautuksesta päätetään.

4. Toimivaltaisen viranomaisen on annettava vapautusta koskeva päätös sekä kaikki päätöstä koskevat olennaiset tiedot viipymättä tiedoksi komissiolle. Tiedot voidaan toimittaa komissiolle kootusti niin, että komissio voi tehdä perustellun päätöksen.

_ _”

6 Direktiivin 33 artiklan mukaan jäsenvaltioiden oli lähtökohtaisesti saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät säännökset voimaan viimeistään 1.7.2004.

Belgian laki, jolla direktiivi pantiin täytäntöön

7 Direktiivi saatettiin osaksi Belgian lainsäädäntöä kaasumaisten ja muiden tuotteiden siirtämisestä putkistoissa 12.4.1965 annetun lain muuttamisesta 1.6.2005 annetulla lailla (loi du 1er juin 2005 portant modification de la loi du 12 avril 1965 relative au transport de produits gazeux et autres par canalisation, Moniteur belge, 14.6.2005, s. 27164).

8 Mainitun 12.4.1965 annetun lain, sellaisena kuin se on muutettuna 1.6.2005 annetulla lailla (jäljempänä kaasulaki), 8 §:n 4 momentissa säädetään seuraavaa:

”[Liittovaltion energia-asioista vastaava] ministeri nimeää yhden tai useamman maakaasun siirtämiseen luvan saaneen yrityksen ehdotuksesta sen jälkeen, kun pankki-, rahoitus- ja vakuutusasioiden lautakunta on antanut 3 momentissa tarkoitettuja perusteita koskevan lausunnon ja [energia- ja kaasualan sääntely]lautakunnan

muita perusteita koskevan lausunnon ja kun hallitusta on kuultu, viimeistään yhdeksän kuukauden kuluessa 2 momentissa tarkoitetun lausunnon julkaisemisesta

1 maakaasun siirtoverkosta vastaavan verkonhaltijan

2 maakaasuvarastojen haltijan ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksen haltijan 20 vuoden määräajaksi, joka voidaan uudistaa.

_ _”

9 Kaasulain 8/1 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Lain 8 §:stä poiketen maakaasualan yritys, jolla oli 1.7.2004 yksi tai useampia tämän lain ja sen täytäntöönpanoasetusten mukaisia maakaasun siirtämiseen annettuja lupia tai maakaasun varastointilupia, mukaan lukien 18.7.1975 annetun lain ja sen täytäntöönpanoasetusten perusteella myönnetyt luvat, nimetään tämän pykälän voimaantulopäivästä lähtien suoraan lain nojalla joko

1. maakaasun siirtoverkon haltijaksi

2. maakaasuvarastojen haltijaksi tai

3. nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksen haltijaksi.

Kukin näistä kolmesta nimeämisestä on voimassa siihen saakka, kunnes kyseinen haltija nimetään 8 §:n mukaisesti lopullisesti, tai siihen saakka, kunnes [liittovaltion energia-asioista vastaava] ministeri päättää kieltäytyä hyväksymästä tällaista nimeämistä."

10 Kaasulain 8/2 §:ssä säädetään seuraavaa:

"Riippumatta siitä, ovatko nämä kolme 8 §:ssä ja 8/1 §:ssä tarkoitettua haltijaa pörssinoteerattuja yhtiöitä, niihin kaikkiin sovelletaan seuraavia edellytyksiä:

1. niiden on oltava yhtiömuodoltaan osakeyhtiöitä, joiden kotipaikka ja keskushallinnon sijaintipaikka on Euroopan talousyhteisöön kuuluvassa valtiossa

2. niiden on täytettävä kaikki yhteisölain (Code des sociétés) ja huomattavien omistusosuuksien ilmoittamisesta pörssinoteeratuissa yhtiöissä 2.3.1989 annetun lain muuttamisesta ja julkisten ostotarjousten sääntelystä 2.8.2002 annetussa laissa säädetyt edellytykset."

11 Kaasulain 15/5 duodecies §:ssä, sellaisena kuin se on muutettuna erinäisistä säännöksistä 27.12.2006 annetulla lailla (loi portant des dispositions diverses; Moniteur belge 28.12.2006, s. 75266), säädetään seuraavaa:

”1. Merkittävien uusien maakaasulaitosten eli jäsenvaltioiden välisten yhdysputkien, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten ja varastojen osalta voidaan myöntää vapautus tämän luvun säännöksistä ja tariffien laskentamenetelmiä koskevista säännöksistä, lukuun ottamatta 15/7, 15/8 ja 15/9 §:ää. Kuningas myöntää tämän vapautuksen sen jälkeen, kun [energia- ja kaasualan sääntely]lautakunta on antanut lausuntonsa [– –].

– –

4. Kaikki vapautusta koskevat pyynnöt ja niihin liittyvät olennaiset tiedot annetaan viipymättä tiedoksi [Euroopan] komissiolle.”

Oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely

12 Komissio osoitti 10.4.2006 Belgian kuningaskunnalle virallisen huomautuksen, jolla se moitti tätä siitä, ettei se ollut noudattanut tiettyjen direktiivin säännösten mukaisia velvoitteitaan.

13 Belgian viranomaiset esittivät huomautuksensa komissiolle osoitetulla 13.6.2006 päivätyllä kirjeellä.

14 Koska nämä huomautukset eivät vakuuttaneet komissiota, se osoitti Belgian kuningaskunnalle 15.12.2006 perustellun lausunnon, jolla se vaati tätä toteuttamaan väitetyn rikkomisen lopettamisen edellyttämät toimenpiteet kahden kuukauden määräajassa lausunnon vastaanottamisesta lukien.

15 Belgian viranomaiset vastasivat komissiolle 27.2.2007 toimitetulla kirjeellä.

16 Koska komissio katsoi, ettei tilanne ollut vieläkään tyydyttävä, se päätti nostaa nyt käsiteltävänä olevan kanteen.

Kanne

Ensimmäinen kanneperuste, joka koskee direktiivin 7 artiklan täytäntöönpanon laiminlyöntiä

Tutkittavaksi ottaminen

– Asianosaisten lausumat

17 Belgian kuningaskunta esittää, että komissio on kanteessaan vedonnut direktiivin 7 artiklan täytäntöönpanon laiminlyöntiin, kun taas virallisessa huomautuksessa sen perusteena oli ollut direktiivin 11 artikla ja perustellussa lausunnossa sen 7 ja 11 artiklan rikkominen. Komissio on näin synnyttänyt epäselvyyttä siitä, mistä se Belgian kuningaskuntaa tältä osin moittii.

18 Komissio huomauttaa ensinnäkin, että riippumatta siitä, mihin direktiivin artikloihin on vedottu, kyseessä oleva kanneperuste on koko ajan rajoittunut siihen, että eri verkonhaltijoiden nimeäminen on laiminlyöty. Vaikka se viittasi perustellussa lausunnossaan direktiivin 7 ja 11 artiklaan, 11 artiklaa koskevaa mainintaa ei ole sisällytetty kannekirjelmään, koska Belgian kuningaskunta oli nimittänyt jakeluverkon haltijat viimeksi mainitun säännöksen mukaisesti. Belgian kuningaskunta kykeni siten ymmärtämään tämän kanneperusteen ja esittämään väitteensä.

19 Lisäksi unionin oikeuskäytännön mukaan ei ole mitään estettä sille, että komissio täsmentää perustellussa lausunnossaan väitteitä, jotka se on jo esittänyt yleisempinä virallisessa huomautuksessaan; komissio vetoaa tältä osin asiassa 274/83, komissio vastaan Italia, 28.3.1985 annettuun tuomioon (Kok., s. 1077, 19–21 kohta).

– Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

20 Ensinnäkin on huomautettava, että koska virallisen huomautuksen tarkoituksena on nimenomaan oikeusriidan kohteen rajaaminen siten, että kyseinen jäsenvaltio voi valmistella puolustuksensa, sille ei voida asettaa samoja täsmällisyysvaatimuksia kuin perustellulle lausunnolle (ks. mm. em. asia komissio v. Italia, tuomion 19 ja 21 kohta).

21 Komissio on käsiteltävänä olevassa asiassa esittämässään virallisessa huomautuksessa moittinut Belgian kuningaskuntaa siitä, että tämä ei ole pannut direktiivin 11 artiklaa täytäntöön, ja väittänyt, että tämä jäsenvaltio ei ollut suorittanut siirto- ja jakeluverkkojen haltijoiden sekä varastojen ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten haltijoiden lopullista nimeämistä. Komissio on perustellussa lausunnossaan lisännyt väitteidensä perusteeksi viittauksen direktiivin 7 artiklaan. Kannekirjelmästään se on lopulta jättänyt viittauksen 11 artiklaan pois, koska se on katsonut, että 11 artikla oli sittemmin pantu asianmukaisesti täytäntöön Belgian lainsäädännössä, koska Belgian kuningaskunta oli nimennyt jakeluverkon haltijat.

22 Komission käsiteltävänä olevan kanteen yhteydessä esittämä ensimmäinen kanneperuste on selvästi yhteydessä ensimmäiseen sekä virallisessa huomautuksessa että perustellussa lausunnossa esitettyyn väitteeseen, jotka molemmat koskivat verkonhaltijoiden lopullista nimeämistä. Niinpä asiaan sovellettavan säännöksen muuttamisella ei ole vaarannettu vastaajana olevan jäsenvaltion puolustautumisoikeuksia.

23 Tästä syystä on katsottava, että direktiivin 7 artiklan rikkomista koskeva kanneperuste voidaan ottaa tutkittavaksi.

Asiakysymys

– Asianosaisten lausumat

24 Komissio moittii Belgian kuningaskuntaa siitä, ettei se ole suorittanut eri kaasunsiirtoverkkojen, varastojen ja nesteytetyn kaasun käsittelylaitosten haltijoiden lopullista nimeämistä siten kuin direktiivin 7 artiklassa säädetään.

25 Komissio esittää, että kaasulain 8 §:n 4 momentin mukaan verkonhaltijat tulee nimetä lopullisesti 20 vuoden määräajaksi, joka voidaan uudistaa. Tätä määräaikaa pidetään Belgian lainsäädännössä riittävänä, kun otetaan huomioon tehokkuutta ja taloudellista tasapainoa koskevat seikat. Siten Belgian kuningaskunta ei ole noudattanut täysimääräisesti direktiivin 7 artiklaan perustuvia velvollisuuksiaan ennen kuin mainitut haltijat on nimetty tälle ajanjaksolle. Lisäksi väliaikaisella nimeämisellä määrittämättömälle ajanjaksolle ei anneta toimijoille varmuutta, joka niille direktiivin mukaan kuuluisi, jos nimeäminen tapahtuisi etukäteen tiedossa olevalle ajanjaksolle.

26 Belgian kuningaskunta vastaa, että direktiivin 7 artikla ei ole esteenä sille, että jäsenvaltiot nimeävät verkonhaltijat väliaikaisesti. Se väittää, että Belgian lainsäädännössä kaasulain 8/1 ja 8/2 §:n nojalla väliaikaisesti nimetyt verkonhaltijat huolehtivat direktiivin mukaisille verkonhaltijoille kuuluvista tehtävistä. Ensin mainituille asetetut edellytykset ja velvoitteet ovat samoja kuin lopullisesti nimetyille haltijoille asetetut, ja ainoa ero näiden kahden haltijaluokan aseman välillä koskee nimeämismenettelyä ja niiden sopimuksen kestoa. Lisäksi väliaikaisten verkonhaltijoiden nimeäminen vastaa lopullista nimeämistä, sillä kyseiset yritykset ovat ainoita, jotka täyttävät lopullista nimeämistä koskevat edellytykset. Joka tapauksessa lopullisten nimeämisten suorittamista koskeva menettely on käynnissä.

– Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

27 Direktiivin 7 artiklassa säädetään, että jäsenvaltioiden on nimettävä siirtoverkkojen, varastojen tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten haltijat ”jäsenvaltioiden määrittelemäksi ajaksi tehokkuuden ja taloudellisen tasapainon huomioon ottaen”. Direktiivin 33 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on saatettava tämän artiklan noudattamisen edellyttämät säännökset voimaan viimeistään 1.7.2004.

28 Vaikka kaasulain 8 §:ssä säädetään menettelystä mainittujen haltijoiden nimeämiseksi 20 vuoden määräajaksi, sen 8/1 §:ssä säädetään sellaisten yritysten, joilla oli jo lupa ennen 1.6.2005 annetulla lailla tehtyjä muutoksia, nimeämisestä väliaikaisesti – ”siihen saakka, kunnes kyseinen haltija lopullisesti nimetään”. Sillä jatketaan siten näiden haltijoiden lupia direktiivissä asetettujen vaatimusten mukaisesti suoritettavan nimeämismenettelyn loppuunsaattamiseen saakka.

29 Belgian kuningaskunta myöntää, ettei se ole vielä suorittanut verkonhaltijoiden lopullista nimeämistä, mutta täsmentää, että tämä menettely on käynnissä.

30 Tältä osin on muistettava, että arvioitaessa sitä, onko jäsenvaltio jättänyt noudattamatta jäsenyysvelvoitteitaan, on otettava huomioon jäsenvaltion tilanne sellaisena kuin se on perustellussa lausunnossa asetetun määräajan päättyessä (ks. mm. asia C-456/05, komissio v. Saksa, tuomio 6.12.2007, Kok., s. I-10517, 15 kohta). Niinpä jos tällaista nimeämistä ei ole tässä määräajassa suoritettu, komission kanneperuste on hyväksyttävä.

31 Niiden Belgian kuningaskunnan mainitsemien seikkojen, että väliaikaisesti nimettyjä haltijoita koskevat yhtäältä samat edellytykset ja velvoitteet kuin lopullisesti nimettyjä ja että nämä haltijat ovat toisaalta ainoita, jotka täyttävät tällaista lopullista nimeämistä koskevat edellytykset, perusteella ei voida sulkea pois sitä toteamusta, että tämä jäsenvaltio ei ole noudattanut direktiivin 7 artiklaan perustuvia velvoitteitaan.

32 Näiden haltijoiden väliaikainen nimeäminen viivästyttää direktiivin 7 artiklan, jossa edellytetään, kuten Belgian kuningaskunta myöntää, näiden haltijoiden nimeämistä 20 vuodeksi, täytäntöönpanoa.

33 Tästä syystä on todettava, että koska Belgian tasavalta ei ole suorittanut direktiivin 7 artiklassa säädettyä siirtoverkkojen, varastojen tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten haltijoiden lopullista nimeämistä, se ei ole noudattanut tämän säännöksen mukaisia velvoitteitaan.

Kolmas kanneperuste, joka koskee direktiivin 22 artiklan 3 kohdan d ja e alakohdan sekä 4 kohdan täytäntöönpanon laiminlyöntiä

Asianosaisten lausumat

34 Komissio väittää merkittävien uusien maakaasulaitosten osalta, että kuninkaalle annetaan kaasulain 15/5 duodecies §:ssä toimivalta säätää direktiivin 22 artiklan 1 kohdassa säädetyistä vapautuksista, mutta kyseiseen kaasulain säännökseen ei ole sisällytetty kaikkia direktiivin 22 artiklan 3 kohdan d ja e alakohdassa sekä 4 kohdassa täsmennettyjä vapautusta koskevia erityisiä edellytyksiä. Viimeksi mainittujen säännösten mukaan kansallisessa säännöstössä olisi nimenomaisesti säädettävä kaikkien vapautusta koskevien päätösten julkaisemisesta ja niiden tiedoksiantamisesta komissiolle sekä velvollisuudesta kuulla muita jäsenvaltioita ennen tällaisen päätöksen tekemistä, jos kyse on jäsenvaltioiden välisestä yhdysputkesta.

35 Komissio esittää tältä osin, että kansalliseen lainsäädäntöön perustuvilla yleisillä periaatteilla, jotka koskevat hallinnollisia toimenpiteitä, ja hallintoviranomaisten suorittamalla edellä mainittujen direktiivin säännösten välittömällä soveltamisella ei voida huolehtia näiden säännösten täysimääräisestä täytäntöönpanosta.

36 Belgian kuningaskunta väittää vapautusta koskevan päätöksen julkaisemisesta annetun säännön osalta, että tällainen päätös, jonka kuningas tekee Belgian perustuslain 105 ja 108 §:n nojalla, julkaistaan liittovaltion viranomaisten toimenpiteiden julkaisemista koskevien yleisten periaatteiden mukaisesti. Näiden periaatteiden mukaan toimenpiteen, jolla on vaikutusta suuren ihmismäärän etuihin, julkaiseminen Moniteur belge -lehdessä on pakollista. Niinpä sen edellyttäminen, että tällainen velvoite on sisällytettävä kaasulakiin, on sekä toissijaisuus- että suhteellisuusperiaatteen vastaista.

37 Belgian kuningaskunta korostaa direktiivin 22 artiklan 3 kohdan e alakohdan ja 4 kohdan, jotka koskevat muiden jäsenvaltioiden kuulemista silloin, jos kyse on jäsenvaltioiden välisestä yhdysputkesta, sekä vapautusta koskevan päätöksen tiedok-

siantamista komissiolle, täytäntöönpanon osalta, että direktiivin välitön vaikutus ja unionin oikeuden ensisijaisuus huomioon ottaen Belgian viranomaisille on suoraan lainsäädännön nojalla asetettu vastaavia velvoitteita, eikä niiden saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä ole siten välttämätöntä. Se viittaa tältä osin unionin oikeuskäytäntöön, jonka mukaan kansallisen lainsäädännön ja unionin oikeuden säännösten – myös välittömästi sovellettavien – välistä ristiriitaa ei voida lopullisesti poistaa muuten kuin kansallisilla sitovilla oikeussäännöillä silloin, kun direktiivillä pyritään luomaan oikeuksia yksityisille (ks. mm. asia C-354/98, komissio v. Ranska, tuomio 8.7.1999, Kok., s. I-4927, 11 kohta). Tämän jäsenvaltion mukaan tällaisen säännöksen saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä ei ole välttämätöntä, koska direktiivillä ei anneta oikeuksia yksityisille.

38 Belgian kuningaskunta esittää vielä yhtäältä, että jäsenvaltioiden välisen yhdysputki-verkoston käyttöönotto edellyttää rajan ylittämistä ja siten yhteistyötä muiden asianomaisten jäsenvaltioiden viranomaisten kanssa, ja toisaalta, että kaasulain 15/5 §:ssä säädetään nimenomaisesti, että vapautusta koskevat pyynnöt on annettava tiedoksi komissiolle.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

39 Direktiivin 22 artiklan 1 kohdassa säädetään, että jäsenvaltioilla on merkittävän uuden kaasuinfrastruktuurin osalta mahdollisuus säätää poikkeuksista erityisesti verkkoihin pääsyä koskevista säännöistä. Mainitun artiklan 3 kohdan d ja e alakohdassa ja 4 kohdassa säädetään, että kaikki vapautusta koskevat päätökset on perusteltava, julkaistava ja annettava tiedoksi komissiolle ja että asianomaisten jäsenvaltioiden viranomaisia on kuultava ennen tällaisen päätöksen tekemistä, jos kyseessä on jäsenvaltioiden välinen yhdysputki.

40 Komissio moittii Belgian kuningaskuntaa siitä, että se ei ole pannut näitä säännöksiä täytäntöön, koska kaasulakiin ei ole sisällytetty kaikkia direktiivissä säädettyjä vapautusta koskevien päätösten tekomenettelyyn liittyviä edellytyksiä. Belgian kuningaskunta ei kiistä tätä väitettä. Se kuitenkin katsoo, ettei sillä ole velvollisuutta saattaa mainittuja säännöksiä osaksi lainsäädäntöään, kun otetaan huomioon sekä

kuninkaan toimenpiteiden julkaisemista koskevat kansalliset oikeussäännöt että direktiivin säännösten välitön soveltaminen.

41 Tältä osin on muistettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan direktiivin saattaminen osaksi kansallista oikeutta ei välttämättä edellytä lainsäädäntötoimia kaikissa jäsenvaltioissa. Erityisesti yleisten valtiosääntö- tai hallinto-oikeudellisten periaatteiden olemassaolo voi tehdä tarpeettomaksi täytäntöönpanon toteuttamisen erityisin lainsäädäntötoimin, kuitenkin sillä edellytyksellä, että nämä periaatteet takaavat sen, että kansalliset hallintoviranomaiset soveltavat kaikilta osin direktiiviä, ja että tilanteessa, jossa direktiivin asianomaisen säännöksen tarkoituksena on luoda oikeuksia yksityisille, näistä periaatteista johtuvan oikeudellisen tilanteen on oltava riittävän täsmällinen ja selvä ja niille, joiden eduista on kysymys, on annettava mahdollisuus täysimääräisesti selvittää oikeutensa ja tarvittaessa vedota niihin kansallisissa tuomioistuimissa (ks. asia 29/84, komissio v. Saksa, tuomio 23.5.1985, Kok., s. 1661, Kok. Ep. VIII, s. 231, 23 kohta ja asia C-456/03, komissio v. Italia, tuomio 16.6.2005, Kok., s. I-5335, 51 kohta).

42 Esillä olevassa asiassa on direktiivin 22 artiklan 3 kohdan d alakohdan, joka liittyy vapautusta koskevien päätösten julkaisemiseen, täytäntöönpanon osalta todettava, että toimenpiteiden julkaisemista koskevilla Belgian oikeuden yleisillä periaatteilla, joihin Belgian kuningaskunta on vedonnut ja joiden mukaan kaikki suuren ihmismäärän etuihin vaikuttavat toimenpiteet on julkaistava, ei voida katsoa olevan mahdollista huolehtia tämän direktiivin säännöksen oikeasta ja täysimääräisestä täytäntöönpanosta. Tämä edellyttää, että kaikki päätökset, jotka koskevat vapautusten myöntämistä haltijoille, on julkaistava. Belgian kuningaskunta ei ole kuitenkaan esittänyt mitään sellaista, jonka perusteella voitaisiin täsmällisesti ja varmasti osoittaa, että tällaisilla päätöksillä katsotaan aina olevan yleistä merkitystä ja ne siten aina julkaistaan.

43 Siten siltä osin kuin mainituilla periaatteilla ei, kuten komissio esittää, voida taata direktiivin 22 artiklan 3 kohdan d alakohdan kattavaa ja oikeaa soveltamista, on todettava, että Belgian kuningaskunta ei ole pannut tätä säännöstä asianmukaisesti täytäntöön.

44 Belgian kuningaskunnan väitteiden, joiden mukaan direktiivin niiden säännösten, jotka koskevat asianomaisten jäsenvaltioiden kuulemista ennen päätöksen tekemistä, jos kyseessä on jäsenvaltioiden välinen yhdysputki, ja vapautuspäätösten tiedoksiantamista komissiolle, saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä ei ole pakollista, osalta on huomattava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EY 249 artiklan kolmannesta kohdasta seuraa, että jäsenvaltioiden on asianmukaisin täytäntöönpanotoimenpitein varmistettava unionin direktiivien täytäntöönpano. Se, että yksityisillä oikeussubjekteilla on erityisissä olosuhteissa eli erityisesti silloin, kun jäsenvaltio on jättänyt toteuttamatta vaadittavat täytäntöönpanotoimenpiteet tai on toteuttanut toimenpiteitä, jotka eivät ole direktiivin mukaisia, oikeus vedota tuomioistuimissa direktiiviin täytäntöönpanon laiminlyönyttä jäsenvaltiota vastaan, ei voi olla perusteena sille, että jäsenvaltio voisi jättää ajoissa toteuttamatta kunkin direktiivin tavoitteen edellyttämät tarpeelliset toimenpiteet (ks. vastaavasti asia 102/79, komissio v. Belgia, tuomio 6.5.1980, Kok., s. 1473, 12 kohta; asia C-433/93, komissio v. Saksa, tuomio 11.8.1995, Kok., s. I-2303, 24 kohta ja asia C-253/95, komissio v. Saksa, tuomio 2.5.1996, Kok., s. I-2423, 13 kohta). Näin ollen on entistä suuremmalla syyllä katsottava, että se, että kyseessä olevan direktiivin tiettyjä säännöksiä sovelletaan välittömästi kansallisessa oikeusjärjestyksessä, ei ole peruste, joka vapauttaisi jäsenvaltiot täytäntöönpanovelvoitteestaan.

45 Kaasulain 15/5 §:n 4 momentilla, jolla säädetään vapautusta koskevista pyynnöistä ilmoittamisesta komissiolle, ei voida katsoa pantavan täytäntöön direktiivin 22 artiklan 4 kohtaa, koska viimeksi mainitussa säännöksessä säädetään lopullista päätöstä sekä kaikkia siihen liittyviä olennaisia tietoja koskevasta tiedoksiantovelvollisuudesta tälle toimielimelle.

46 Tästä syystä on todettava, että Belgian kuningaskunta ei ole noudattanut direktiivin 22 artiklan 3 kohdan d ja e alakohdan sekä 4 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole pannut näitä säännöksiä täytäntöön.

Oikeudenkäyntikulut

47 Työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut Belgian kuningaskunnan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska tämä on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kuudes jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Belgian kuningaskunta ei ole noudattanut maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 98/30/EY kumoamisesta 26.6.2003 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/55/EY 7 artiklan 3 kohdan d ja e alakohdan ja 4 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole suorittanut direktiivin 7 artiklassa säädettyä siirtoverkkojen, varastojen ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten haltijoiden nimeämistä eikä ole pannut täytäntöön tämän direktiivin 22 artiklan 3 kohdan d ja e alakohtaa sekä 4 kohtaa.

2) Belgian kuningaskunta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Allekirjoitukset